

De Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde.

„Ik kan dus zeggen — al heeft het wat moeite gekost — dat het kind er is.” Dit waren de woorden, waarmee de voorzitter de zitting van de 7de sectie van het Tweede Ned. tandheelkundig Congres sloot. Voor hen, die er niet waren, zij hier gezegd, dat met het kind bedoeld werd een verbond van Nederlandsche tandartsen. 't Was bout gesproken, want mijns inziens was 't kind er heelemaal niet en zijn we geen stap verder als drie jaar geleden, terwijl de gevolgen van den gang van zaken misschien zullen blijken tegenovergesteld te zijn aan wat er van verwacht wordt Hoe ver we nu dan wel zijn?

Het Congres heeft de volgende motie aangenomen: „Het 2e Ned. tandheelkundig Congres,” enz. besluite:

„dat tot stichting van een Nederlandsche Maatschappij „tot bevordering der Tandheelkunde worde overgegaan”.

Er is een voorloopig bestuur benoemd van vijf leden, wat we ook een commissie van voorbereiding zouden kunnen noemen — en dat hadden we al — en verder hebben eenige tandartsen zich beschikbaar gesteld tot een bedrag van f 2,50 te zullen bijdragen ter dekking van de onkosten door die commissie te maken. Dat is al!

Maar er is tenminste geroerd, en, gedachtig aan het „zoolang de lepel in den breipot staat”, is 't mijn plan een beetje te helpen roeren en — nog niet te treuren. Waar collega S c h u t t e onvoorbereid de leiding van de 7de sectie

was opgedragen, wensch ik hem van de wijze, waarop hij den hamer gehanteerd heeft, niet een al te groot verwijt te maken; maar toch moet 't me van 't hart, dat zijn leiding me maar bitter weinig beviel. Waar 't een zoo belangrijke zaak gold, was 't drijven naar een beslissing — vaak op een manier, die op mij den indruk van onhebbelijk maakte en me den lust tot discussieeren ontnam — en 't vrij wel smoren van de discussie over de voordracht Bruske, positief fout.

't Lijkt me gewensch, voordat de zaak in de Vereenigingen ter sprake komt en voordat op een eerstvolgende vergadering de Maatschappij werkelijk opgericht wordt, ook al om 't geringe aantal van hen, die op 't congres de behandeling van deze zaak bijwoonden, hier de zaak, waar 't om gaat, wat uitvoerig te bespreken. Want ik stel me voor, dat 't zóó gaan zal: Vermoedelijk zal het voorloopig bestuur bij meerderheidsbesluit een beslissing nemen en deze beslissing in de volgende vergaderingen verdedigen. Op 't Congres is wel gebleken, dat van 't voorloopig bestuur de heeren Klinkhamer en Schutte voorstanders zijn van een oplossing in den zin, aangegeven in 't rapport Klinkhamer c.s.; de heeren Bruske en Koldewijn voorstanders van een oplossing in den zin, aangegeven in de voordracht van collega Bruske. Het vijfde lid, collega Bakker, zal dus den doorslag geven in het voorloopig bestuur en van hem weten we alleen, dat hij gezegd heeft, geen beslissing in een bepaalde richting te kunnen nemen en dat hij, tijdens het debat, zeer enthousiast naar de „linkerzijde" (dat zijn Bruske c.s.) overliep met den uitroep, dat dat de ware oplossing was. Ik neem aan, dat zoowel de heeren Schutte en Klinkhamer als de heeren Bruske en Koldewijn in 't aangenomen worden van een beslissing in anderen zin dan door hen gewensch, geen aanleiding zullen vinden uit het voorloopig bestuur terug te treden, omdat ze alle vier wel getoond hebben zich bijzonder voor de eventueele op-richting van de Maatschappij te interesseeren en ook al omdat

ze mogen verwachten, dat op de vergaderingen beide oplossingen ter sprake zullen komen.

Hoe zijn nu de beide oplossingen en wat zullen ze ons brengen?

Het rapport van K l i n k h a m e r stelt voor: een verbond, samengesteld uit algemeene Nederlandsche Vereenigingen (d.z. Ned. Tandh. Genootschap en Vereen. van Ned. Tandartsen) en niet bij deze aangesloten wettelijk bevoegde tandheekkundigen. Er zal een vertegenwoordigend lichaam zijn, bestaande uit 10 leden van elke algemeene vereeniging en voorts een aantal vertegenwoordigers der niet bij een algemeene vereeniging aangesloten leden, van elke 10 leden één vertegenwoordiger tot een maximum van 10 vertegenwoordigers. Het verbond zal om de twee jaren een algemeene vergadering houden. (Plaatselijke vereenigingen blijven dan *buiten* deze organisatie).

Zal deze oplossing een nieuwe toestand scheppen en zullen *alle* Nederlandsche tandartsen dan bij kwesties, de tandheekkundige belangen rakende, hun stem kunnen doen hooren? Op beide vragen wensch ik met *neen* te antwoorden. De bestaande vereenigingen zullen hun afgevaardigden naar het vertegenwoordigend lichaam zenden en in de vergaderingen dezer vereenigingen zullen, evenals tot nu toe, voorkomende kwesties besproken worden. Doch waar, vooral in spoedgevallen, 't bijeenroepen van groote vereenigingen met over't geheele land verspreide leden, bijna altijd vergaderingen brengt, die zoo mager zijn, dat 't nemen van besluiten onmogelijk is, zal dus *in den regel* over alle kwesties het vertegenwoordigend lichaam, „de raad van twintig” beslissen ¹⁾, en de autocratie en klikgeest, zooals die nu bestaan, zullen blijven. Want dat 't met 't kweeken van outsiders

---

¹⁾ Ik noem het getal 20, omdat dat het beginaantal zal zijn, wat tot een maximum van 30 verhoogd zal kunnen worden en wel telkens met 1 voor elke 10 tot de Maatschappij toegetreden outsiders.

tot leden van zoo'n verbond een vaart van eenige beteekenis zal loopen geloof ik niet; we zien immers hoe dat b.v bij een vereeniging als de Nederlandsche Vereen. v. Tandartsen gaat. Hiervan is gebrek aan belangstelling zeker een oorzaak en dit gebrek grijpt men dan ook aan als motief voor een oplossing in den geest van 't rapport *Klinkhamer c.s.* Maar dat is niet de manier! Wat er niet is kan komen; belangstelling kan en moet gekweekt worden, en dat de oplossing in den zin van het voorstel *Bruske* daartoe den weg geeft, hoop ik hieronder duidelijk te maken. Alleen wil ik hier nog even de aandacht er op vestigen, dat we bij een verbond in den zin van 't rapport *Klinkhamer c.s.* dus zullen krijgen: Maatschappij, Genootschap, Ned. Vereeniging, Plaatselijke Vereenigingen, dus nog weer eens een vereeniging *naast* de bestaande, dus *geen* centralisatie. En ik ben 't volkomen eens met wat collega *Smit* in zijn, door collega *Klinkhamer* op 't Congres zoo ongemotiveerd gehoonden brief schreef: dat 't bijwonen van de vergaderingen van al die vereenigingen, juist met 't oog op de afstanden, voor de outsiders te veel tijd en te veel geld zou kosten. Want als je 't goed zou willen doen, zou je van allen lid behooren te zijn.

Nu de oplossing in den zin van het voorstel *Bruske c.s.* Medici, pharmaceuten, veeartsen en vele anderen — we kunnen gerust zeggen, elk Nederlandsch verbond, dat er bestaat — hebben allang het goede voorbeeld gegeven. Moeten wij 't nou met alle geweld anders doen? Omdat we 't beter weten? Neen, maar wel of omdat we 't niet weten, of omdat we niet van goeden wil zijn. De feudale toestand, die tot nu bestond, heeft wat aantrekkelijks voor hen, die, om 't zoo maar eens uit te drukken, „de lakens uitdeelden”; maar 't is uit den tijd en ik voor mij wensch persoonlijk medezeggingschap in alles wat ons vak aangaat. Dat bij bepaalde groepen onzer collega's die neiging tot autocratie werkelijk bestaat, daarvoor is wel typeerend de opvatting, die een der leden van het Ned. Tandh. Genootschap in een persoonlijk onderhoud verkondigde. Hij zeide

zoo ongeveer, dat het Genootschap steeds het vertrouwen van de regeering gehad had, en dat dat in de toekomst ook maar zoo blijven moest. Neen, geachte collega, wanneer er een Nederlandsch verbond van tandartsen tot stand komt, dan moet dat veranderen, en wanneer dan het Genootschap in de een of andere kwestie om advies gevraagd zou worden, dan zou het eenige antwoord slechts mogen zijn, dat het Genootschap niets te antwoorden had en der regeering verzocht wel bij de Maatschappij te willen gaan aankloppen. Elk ander antwoord zou dán mijns inziens op zijn minst onbehoorlijk te noemen zijn. Want bij kwesties, die ons persoonlijk of ons vak en onzen stand raken heeft niet te gelden de uitspraak van een vijftigtal onzer, maar wel de uitspraak van ons allen samen.

En om tot de mogelijkheid van een dergelijke uitspraak te komen, daartoe leent zich bij uitstek een oplossing als aangegeven in de voordracht van collega *B r u s k e*.

Wat deze wil: een maatschappij, bestaande uit afdelingen, die hun afgevaardigden sturen naar een centraal bestuur, uit welk centraalbestuur een vijftal b.v. een dagelijksch bestuur zou kunnen vormen ter afdoening van de dagelijksche zaken. Op 't congres en ook door collega *F r e n k e l* in 't vorig nummer van dit tijdschrift wordt deze weg er een van „uitstel" genoemd. 't Tegendeel is waar. Stellen we ons voor Nederland verdeeld in een aantal districten, b.v. 1 Noord-Holland, 2 Zuid-Holland, 3 Utrecht, 4 Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, 6 Groningen, Friesland en Drente. Dan zouden we dus een maatschappij hebben, bestaande uit 6 afdelingen. Bij uitbreiding van 't aantal tandartsen zou een afdeling in twee gesplitst kunnen worden, enz. Elke afdeling zendt naar 't centraal bestuur een aantal afgevaardigden naar verhouding van 't getal harer leden. De bestaande plaatselijke vereenigingen zullen afdelingen van de Maatschappij zijn. In elke afdeling zal een bepaalde plaats als zetel van de afdeling worden aangewezen. Zoo zullen in de districten, waar plaatselijke vereenigingen zijn (Noord-

en Zuid-Holland b.v.) dadelijk flinke afdeelingen bestaan. Hoe krijgen we nu afdeelingen in de andere districten? Daarvoor zou met goeden wil deze eenvoudige oplossing te vinden zijn: de bestaande algemeene vereenigen (Genootschap en Nederl. Vereen.) nemen in hunne reglementen een artikel op: „Het lidmaatschap van de Nederl. Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde is voor de leden verplichtend.”

Zoodra dat gebeurd zou zijn, zou de Maatschappij over 't geheele land verspreid leden hebben en deze zouden in hun district direct een afdeeling vormen. Dan staat dus zonder eenige moeite in eens de Maatschappij met haar afdeelingen op pooten. En 't eenige wat dan te doen is, is zorgen dat de afdeelingen groeien. Dat is betrekkelijk eenvoudig, daar ze hebben te werken in een kleinen kring, waar de collega's makkelijk te bereiken zijn, terwijl het feit, dat hun invloed in het vertegenwoordigend lichaam groeit, naarmate hun afdeeling grooter is, een gezonde pressie zijn zal voor de activiteit van de bij den aanvang aanwezige afdeelingsleden.

Bovendien zullen de outsiders meer dan tot nu toe in de afdeelingen in de gelegenheid zijn gemakkelijk met collega's in aanraking te komen; de onderlinge band zal hechter worden en besprekingen over practijk, wetenschap en locale belangen zullen de afdeelingsvergaderingen belangrijker maken en het kweeken van nieuwe leden bevorderen.

Bij deze regeling zullen we niet slechts éénmaal in de twee jaar mogen vergaderen, ook niet ons hebben te beklagen over slecht bezochte vergaderingen of voor 't geval komen te staan van in een spoedvergadering geen besluit te kunnen nemen, omdat er geen voldoende aantal leden aanwezig is; allemaal dingen, die bij een oplossing volgens 't voorstel *K l i n k h a m e r* c.s. hoogstwaarschijnlijk zouden zijn, en die ons zouden overleveren aan de genade of ongenade van den „raad van twintig”; maar bij elke kwestie van eenige beteekenis zouden de afdeelingen vergaderingen beleggen, ze zouden de zaak bespreken, hun afgevaardigden

mandaat geven en dan zou het besluit van het vertegenwoordigend lichaam werkelijk de uitspraak van de meerderheid der Nederlandsche tandartsen zijn. Bovendien kan dan het Congres vervallen en vervangen worden door de jaarvergadering der Maatschappij.

Deze oplossing omvat, zooals uit 't bovenstaande dunkt me duidelijk blijkt, *alle* vereenigingen. Reglementair zal worden bepaald, dat de afdelingen in locale kwesties namens de Maatschappij zullen beslissen, terwijl in zaken van algemeenen aard het uit afgevaardigden der afdelingen bestaande bestuur zal hebben te oordeelen. Men zie hiervan de beteekenis!

't Zijn vooral de outsiders, die deze dingen ter dege hebben te overwegen. Wij in de groote stad zijn er minder slecht aan toe. Bij een oplossing in den zin van 't rapport K l i n k h a m e r c. s. zullen de plaatselijke vereenigingen als zoodanig blijven bestaan. En waar we in Amsterdam ons al bezighouden met vrijwel alle zaken, die 't rapport als het werk van de Maatschappij noemt, zullen we dan ook onze eigen boontjes blijven doppen en als groote vereeniging misschien ook wel eenige pressie kunnen uitoefenen op K l i n k h a m e r s „raad van twintig.”

Ik veronderstel, dat alle tandartsen in Nederland een oproeping zullen krijgen ter bijwoning van de vergadering tot oprichting van de Maatschappij, en we zullen hopen, dat die vergadering op een Zaterdag of Zondag gehouden zal worden en dat de outsiders van de gelegenheid, die hun dan gegeven wordt om hun meening te doen hooren en hun stem uit te brengen, een ruim gebruik zullen maken, opdat de samenstelling van de Maatschappij in werkelijkheid in overeenstemming zij met den wensch van de meerderheid der Nederlandsche tandartsen.

Tot besluit wensch ik nog een enkel woord te zeggen naar aanleiding van collega F r e n k e l's artikel in het laatste nummer van dit tijdschrift. Als eenige aanbeveling voor een oplossing in den zin van het rapport K l i n k h a m e r geeft

hij op, dat drie jaren overleg z.i. voldoende zijn geweest en een andere oplossing weer uitstel zou beteekenen. De debatten op 't Congres gaven niet den indruk, dat er in die drie jaren werkelijk overleg is geweest en ik meen boven aangetoond te hebben, dat 't motief uitstel niet opgaat; en zelfs al zou dat wel 't geval zijn, dan beter wat uitstel en een goede regeling, dan een, die ons later zeer zeker niet meer zou bevallen en dan alleen met heel veel moeite en onaangenaamheden weer ongedaan gemaakt zou moeten worden. De groote belangstelling voor deze kwestie op 't congres betoond, bewijst bovendien dat bij werkelijk goeden wil van uitstel geen sprake hoeft te zijn.

H. G. PITSCH.